

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Εισαγωγή στην Χρηματοοικονομική Λογιστική

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

Η Έννοια του Ισολογισμού

- Ο Ισολογισμός είναι μια οικονομική κατάσταση η οποία αποκαλύπτει σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή τα μέσα δράσης μιας οικονομικής μονάδας (Ενεργητικό), καθώς και τις πηγές χρηματοδότησης αυτών (Παθητικό). Τα μεγέθη που αναγράφονται στον Ισολογισμό εκφράζουν αξίες σε ενιαίο νόμισμα.
- Ο Ισολογισμός στηρίζεται σε μια ισότητα η οποία καλείται **Βασική ή Θεμελιώδης Λογιστική Ισότητα** (Basic accounting equation) και έχει την ακόλουθη μορφή:

$$\text{ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ} = \text{ΠΑΘΗΤΙΚΟ} (\text{ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ} + \text{ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ})$$

- Τα Ίδια Κεφάλαια ορίζονται και ως Καθαρή Θέση. Η ΚΘ μιας επιχείρησης μπορεί να είναι θετική αρνητική και ουδέτερη. Από το πρόσημο της ΚΘ καθορίζεται και το πρόσημο του Ισολογισμού.
Η ΚΘ είναι τα Ίδια Κεφάλαια.

Οπότε :

- **Εάν η $KΘ > 0$** , δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης είναι περισσότερα από τις υποχρεώσεις, τότε ο Ισολογισμός είναι θετικός.
- **Εάν η $KΘ = 0$** , δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία εξισώνονται με τις υποχρεώσεις της επιχείρησης τότε ο Ισολογισμός είναι ουδέτερος.
- **Εάν $KΘ < 0$** , δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης είναι λιγότερα από τις υποχρεώσεις της τότε ο Ισολογισμός είναι αρνητικός
- Η Λογιστική Ισότητα εκφράζει την οικονομική κατάσταση μιας εταιρίας υπό την μορφή μιας μαθηματικής ισότητας. Δηλαδή μετά από κάθε συναλλαγή η οποία μεταβάλλει τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης η ισότητα αυτή **διατηρείται**.

ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

- Η ταξινόμηση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες ακολουθεί μια σειρά κριτηρίων όπως :

α) Τη φύση του στοιχείου και τη ταχύτητα ρευστοποίησης του.

β) Η πρόθεση της διοικήσεως της επιχείρησης για ρευστοποίηση ή μη ενός στοιχείου εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος.

Ο αριθμός των ομάδων στις οποίες ταξινομούνται τα στοιχεία του ενεργητικού δεν είναι καθορισμένος καθώς επικρατούν δύο απόψεις. **Η πρώτη** αναφέρεται στην ύπαρξη τριών ομάδων που είναι :

1. Πάγιο Ενεργητικό

2. Κυκλοφορούν Ενεργητικό

3. Διαθέσιμα

Η δεύτερη άποψη υιοθετεί την ύπαρξη δύο ομάδων που είναι το **Πάγιο Ενεργητικό**, και το

Κυκλοφορούν Ενεργητικό στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και τα Διαθέσιμα.

ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ Η ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ

- **ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (Fixed Asset)**

Στην ομάδα αυτή ταξινομούνται τα στοιχεία εκείνα τα οποία δεν πρόκειται υπό ομαλές συνθήκες να ρευστοποιηθούν εντός μιας λογιστικής χρήσεως ή εντός του λειτουργικού κυκλώματος της επιχειρήσεως. Ενδεικτικοί λογαριασμοί που περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή για μια εμπορική επιχείρηση είναι οι ακόλουθοι:

Αυτοκίνητα, Κτήρια, Μηχανολογικός Εξοπλισμός, Έπιπλα και Σκεύη, εδαφικές εκτάσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα μαιοψηφίας(ενοποιημένες), υπεραξία επιχείρησης, μακροπρόθεσμες επενδύσεις, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ (Current Asset)

- Το Κυκλοφορούν Ενεργητικό περιλαμβάνει εκείνα τα στοιχεία τα οποία η επιχείρηση προγραμματίζει να ρευστοποιήσει εντός της λογιστικής χρήσεως από την ημερομηνία κατάρτισης του Ισολογισμού. Για την καλύτερη παρουσίαση των λογαριασμών του κυκλοφορούντος ενεργητικού αναφορικά με το ποιες κατηγορίες λογαριασμών περιλαμβάνει θα υιοθετήσουμε την πρώτη άποψη. Οπότε οι ομάδες λογαριασμών που συνθέτουν το Κυκλοφορούν Ενεργητικό είναι οι ακόλουθες:

I) ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ (Inventories)

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατεργασμένα προϊόντα, πρώτες και βοηθητικές ύλες, υλικά συσκευασίας.

- **II) ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ (Receivables)**

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα ακόλουθα στοιχεία:

Πελάτες, Επισφαλείς πελάτες, Γραμμάτια Εισπρακτέα, Γραμμάτια σε ενέχυρο, Γραμμάτια σε καθυστέρηση, Προκαταβολές σε Προμηθευτές, Προπληρωθέντα Έξοδα, Έσοδα εισπρακτέα, Χρεώστες κλπ, χρεόγραφα. Πρόκειται για τις απαιτήσεις που λήγουν εντός ενός ημερολογιακού έτους (12 μήνες) ή υπάρχει πρόθεση ρευστοποίησης εντός του έτους (χρεόγραφα).

- **III) ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ (Cash items)**

Στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται τα μετρητά που βρίσκονται στο ταμείο, καθώς και κάθε στοιχείο που μπορεί να μετατραπεί άμεσα σε μετρητά όπως Καταθέσεις Όψεως, τοκομερίδια εισπρακτέα, μερίσματα εισπρακτέα κτλ.

Ανάλογα με τους σκοπούς της ανάλυσης είναι δυνατόν να ενταχθούν στα διαθέσιμα και τα χρεόγραφα με μεγάλη εμπορευσιμότητα στις κεφαλαιαγορές. **ΠΡΟΣΟΧΗ ΜΟΝΟ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.**

Αποθέματα

Τα αποθέματα ως έννοια αναφέρονται σε διάφορες κατηγορίες υλικών στοιχείων τα οποία αποτελούν περιουσιακό στοιχείο μιας λογιστικής μονάδας και προορίζονται:

α) Να πωληθούν αυτούσια στα πλαίσια του κύκλου εργασιών της επιχείρησης.

β) Να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της επιχείρησης όπως αυτές προκύπτουν από τις βασικές λειτουργίες της.

Απαιτήσεις

Πελάτες: Πρόκειται για απαιτήσεις έναντι τρίτων οι οποίες έχουν δημιουργηθεί από πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν είναι ενσωματωμένες σε κάποιο αξιόγραφο χρέους.

Επισφαλείς Πελάτες: Πρόκειται για απαιτήσεις έναντι τρίτων μη ενσωματωμένες σε κάποιο αξιόγραφο χρέους, οι οποίες δεν έχουν εισπραχθεί στη λήξη τους και υπάρχει κίνδυνος μερικής ή ολικής απώλειας της απαίτησης.

Γραμμάτια εισπρακτέα: Αποτελούν αξιόγραφα χρέους. Δηλώνουν την απαίτηση μιας επιχείρησης έναντι τρίτων, η οποία προέκυψε ως αποτέλεσμα της μεταξύ τους συναλλαγής.

Απαιτήσεις

Γραμμάτια σε ενέχυρο: Αποτελούν αξιόγραφα χρέους τα οποία η επιχείρηση τα έχει χρησιμοποιήσει ως εγγύηση για τη σύναψη δανείου. Παραμένουν στην επιχείρηση ως δικό της περιουσιακό στοιχείο γι αυτό και στον ισολογισμό εμφανίζονται στις απαιτήσεις.

Γραμμάτια σε καθυστέρηση: Αποτελούν αξιόγραφα χρέους. Δηλώνουν την απαίτηση μιας επιχείρησης έναντι τρίτων, αλλά δεν έχουν εισπραχθεί στη λήξη τους και υπάρχει κίνδυνος μερικής ή ολικής απώλειας της απαίτησης.

Προκαταβολές σε Προμηθευτές: Η επιχείρηση προκαταβάλλει χρήματα προκειμένου να «κλείσει» συμφωνίες με τους προμηθευτές της. Το ποσό αυτό συνήθως συμψηφίζεται στο ποσό που οφείλει να καταβάλλει η επιχείρηση μετά την παραλαβή των εμπορευμάτων της. (Εκτελείται η παραγγελία από την πλευρά του προμηθευτή).

Απαιτήσεις

- **Προπληρωθέντα Έξοδα** : Η επιχείρηση έχει προπληρώσει έξοδα τα οποία θα δημιουργηθούν στο μέλλον. Για παράδειγμα η επιχείρηση κατέβαλλε στις 20 Ιουνίου ενοίκια έξι μηνών που αφορούν την περίοδο 01/7 -31/12.
- **Έσοδα Εισπρακτέα**: Απαιτήσεις έναντι τρίτων από παροχή υπηρεσιών.
- **Χρεώστες**: Είναι απαιτήσεις της εταιρίας από τρίτους οι οποίες δεν συνδέονται απαραίτητα με αγορά ή πώληση εμπορευμάτων και υπηρεσιών. Για παράδειγμα στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις οι οποίες έχουν προκύψει ως αποτέλεσμα ταμειακών διευκολύνσεων προς το προσωπικό, απαιτήσεις από ασφαλιστικές εταιρίες, προκαταβολή φόρου κλπ.

Ίδια Κεφάλαια ή Καθαρή Θέση

Τα ίδια κεφάλαια αποτελούν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς της. Η ανάλυση τους έχει ως ακολούθως:

Μετοχικό Κεφάλαιο: Είναι το κεφάλαιο που έχουν εισφέρει οι μέτοχοι της εταιρίας κατά την σύσταση αυτής.

Αποθεματικά: Η δημιουργία τους συνδέεται με τα λογιστικά και μη κέρδη της εταιρίας και διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες, όπως τακτικό αποθεματικό, αποθεματικό υπέρ το άρτιο, αποθεματικό από αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας παγίων, κλπ. **Το τακτικό αποθεματικό** δημιουργείται από κράτηση συνήθως 5% επί των κερδών χρήσεως η οποία είναι υποχρεωτική από τον νόμο έως ότου αυτό ανέλθει στο 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου. Το αποθεματικό υπέρ το άρτιο προκύπτει από την διαφορά μεταξύ της τιμής διάθεσης της κάθε μετοχής και της ονομαστικής της αξίας. **Τέλος το αποθεματικό από αναπροσαρμογή της εύλογης αξίας** προκύπτει από την αύξηση της λογιστικής αξίας ενός παγίου ως αποτέλεσμα επιμέτρησης στην εύλογη αξία (faire Value).

Αποτέλεσμα εις Νέον: Αδιανέμητα Κέρδη ή ζημιές προηγούμενων χρήσεων.

Μετοχικό Κεφάλαιο

- **I.1 Καταβλημένο**: Είναι το μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί από τους μετόχους.
- **I.2 Οφειλόμενο** : Είναι το μετοχικό κεφάλαιο που οφείλεται από τους μετόχους.
- **I.3 Αποσβεσμένο**: Είναι το κεφάλαιο που έχει επιστραφεί στους μετόχους και έχει γίνει ακύρωση μετοχών. Η απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου (ολική ή μερική), προβλέπεται είτε από το καταστατικό σύστασης της εταιρίας, είτε από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Η απόσβεση επιτυγχάνεται με την χρησιμοποίηση των διαθέσιμων καθαρών κερδών ή από σχηματισθέντα ειδικά ή έκτακτα αποθεματικά.

Ξένα Κεφάλαια (Liabilities)

Διακρίνονται με βάση την ληκτότητα τους σε Μακροπρόθεσμες (Long – Term) και Βραχυπρόθεσμες (Short – Term or Current) υποχρεώσεις (Liabilities)

Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις: Λήγουν σε διάστημα μεγαλύτερο της μιας λογιστικής χρήσης (12 μήνες). Παραδείγματα μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων αποτελούν: Ενυπόθηκα Δάνεια, Ομολογιακά Δάνεια, Προβλέψεις, αξιόγραφα χρέους (συναλλαγματικές) διάρκειας > 1 έτους, Λοιπές υποχρεώσεις όπως μερίσματα πληρωτέα (υποχρέωση καταβολής μετά από 1 έτος).

Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις: Λήγουν σε διάστημα μικρότερο ή ίσο του έτους (12 μήνες). Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν: Τα γραμμάτια πληρωτέα, οφειλόμενα έξοδα, προκαταβολές πελατών, Προμηθευτές, βραχυπρόθεσμα δάνεια κλπ.

Προβλέψεις

- Η πρόβλεψη (provision) ως έννοια, περιγράφει το σύνολο των προληπτικών ενεργειών της διοίκησης μιας επιχείρησης, προκειμένου να είναι σε θέση να καλύψει διάφορες ζημιές οι οποίες δεν συνδέονται με τον λειτουργικό κύκλο δραστηριότητας. Βέβαια ο σχηματισμός πρόβλεψης αφορά και περιπτώσεις όπου η επιχείρηση αναμένει μελλοντικά την εμφάνιση δαπανών όπως για παράδειγμα αποζημίωση προσωπικού που αποχωρεί από την υπηρεσία, αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις κλπ. Στο σημείο αυτό είναι κρίσιμο να επισημάνουμε ότι ο σχηματισμός πρόβλεψης δεν συνδέεται με την επίτευξη κέρδους ή ζημιάς από το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης, δηλαδή δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση αποθεματικά. Ο σχηματισμός πρόβλεψης γίνεται σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσης. Ένα βασικό χαρακτηριστικό των προβλέψεων αποτελεί το γεγονός ότι η διοίκηση μιας επιχείρησης μπορεί να επηρεάζει τα αποτελέσματα χρήσης με τρόπο ώστε να μην είναι διακριτός από την πλευρά των πιστωτών της ο ενδεχόμενος πιστωτικός κίνδυνος που αντιμετωπίζουν.

Τυπικά Στοιχεία του Ισολογισμού

- Η επωνυμία της επιχείρησης
- Ο τίτλος του ως Ισολογισμός
- Η χρονική στιγμή στην οποία αναφέρεται
- Η κατηγοριοποίηση των περιουσιακών στοιχείων σε στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού.

«ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ»
ΕΙΔΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ «ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ»
31/12/20XX

- **ΠΑΓΙΑ**
- Ακίνητα
- Ενυπόθηκα Ακίνητα
- Οχήματα
- Τεχνολογικός Εξοπλισμός
- Έπιπλα και Σκεύη
- Οικόπεδα
- Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας
- Μακροπρόθεσμες Επενδύσεις
- **ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**
- **ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ**
- Εμπορεύματα
- Αποθέματα πρώτων υλών
- Διαφημιστικό υλικό
- Ημικατεργασμένα προϊόντα
- **ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ**
- Έσοδα εισπρακτέα
- Γραμμάτια Εισπρακτέα
- Χρεόγραφα
- Προκαταβληθέντα έξοδα
- Προκαταβολές σε Προμηθευτές
- Πελάτες
- Επισφαλείς Πελάτες
- **ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ**
- Ταμείο
- Καταθέσεις Όψεως

- **ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**
- Μετοχικό Κεφάλαιο
- Αποθεματικά
- Αποτέλεσμα εις Νέον
- **ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ**
- **ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**
- Μακροπρόθεσμο Δάνειο
- Ομολογιακό Δάνειο
-
- **ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**
- Βραχυπρόθεσμο Δάνεια
- Προμηθευτές
- Διάφοροι πιστωτές
- Προκαταβολές πελατών
- Έξοδα πληρωτέα
- Γραμμάτια πληρωτέα
- Προεισπραχθέντα έσοδα
- Κρατήσεις και εισφορές πληρωτέες

Παράδειγμα – Σύνταξη ισολογισμού

Δύο συνεργάτες, οι Α και Β αποφασίζουν τη σύσταση μιας εμπορικής επιχείρησης. Για το σκοπό αυτό εισφέρουν ο Α ένα ακίνητο αξίας 60.000€ και ο Β μετρητά 40.000€. Η επιχείρηση θα ξεκινήσει τη λειτουργία της την 01/01/2020. Να συνταχθεί ο αρχικός ισολογισμός

Λύση

Στο ενεργητικό εμφανίζονται δύο περιουσιακά στοιχεία: Το ακίνητο και τα διαθέσιμα, ενώ στο παθητικό η υποχρέωση της επιχείρησης προς τους ιδιοκτήτες, δηλαδή το μετοχικό κεφάλαιο 100.000€

Ο ισολογισμός έναρξης της χρήσης 2020 έχει ως εξής:

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 01/01/2020			
Ακίνητο	60.000	Μετοχικό Κεφάλαιο	100.000
Διαθέσιμα	40.000		
Σύνολο Ενεργητικού	100.000	Σύνολο Παθητικού	100.000

Χρησιμοποιούμενη Βιβλιογραφία

- Βιβλίο [102074465]: Χρηματοοικονομική λογιστική, Williams J., Haka S., Bettner M., Carcello J., Ντόκας Ι. Εκδόσεις Παπαζήση, 1η Έκδοση 2021.

